

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII EUROPENE PENTRU
AFACERI EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 18.12.2013
JOIN(2013) 31 final

**COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Elemente pentru răspunsul strategic al UE la provocările din Golful Guineei

Elemente pentru răspunsul strategic al UE la provocările din Golful Guineei

REZUMAT

Statele care mărginesc Golful Guineei se confruntă cu numeroase provocări familiare țărilor din Africa. Dar numărul mare de amenințări din ultima vreme care au drept cauză lipsa unui control asupra apelor costiere și controlul redus al accesului și securității de-a lungul coastei constituie o provocare specială pentru statele din regiune.¹ Printre consecințe se numără creșterea activității infracționale și teroriste care reprezintă, de asemenea, o amenințare tot mai mare la adresa UE. Prin urmare, prezenta comunicare comună analizează dimensiunea globală a amenințării, riscurile pe care aceasta le reprezintă pentru statele costiere și UE și acțiunile potențiale pe care UE le poate întreprinde împreună cu comunitatea internațională pentru a ajuta statele respective să soluționeze această problemă,

Amenințările

Amenințările iau diferite forme, ele sunt adesea interconectate la nivel transfrontalier și pot, în mod colectiv, conduce la activități infracționale contagioase, punând în pericol stabilitatea sau eficacitatea acestor state, reducând șansele unei dezvoltări economice de succes ale acestora sau de reducere a sărăciei, pentru care UE și-a asumat angajamente. Există trei tipuri distincte de amenințare:

- (a) cele care au loc exclusiv pe mare, printre care pescuitul ilegal, deversarea ilicită de deșeuri și pirateria și jaful armat pe mare²
- (b) cele care ajung de pe mare pe uscat, în special traficul de droguri, de arme, de mărfuri contrafăcute și, adesea în celălalt sens, de persoane;
- (c) amenințările de pe țărm la adresa activităților economice care se desfășoară pe mare, în special a industriei *offshore* a petrolului și gazelor, printre care luarea de ostatici, furtul („buncherare”) și infracțiunile comise în porturi.

Dacă nu sunt controlate, aceste amenințări se vor extinde astfel încât vor fi afectate atât interesele locale, cât și cele internaționale.

Interesele comune africane și europene

UE și țările din regiune au interese comune importante. Regiunea are o zonă extinsă de coastă și este bogată în resurse care sunt esențiale atât pentru ocuparea forței de muncă la nivel local și pentru consum, cât și pentru schimburile comerciale cu Europa. Durabilitatea tuturor resurselor maritime, inclusiv cele piscicole, constituie o preocupare-cheie pentru comunitățile locale, precum și pentru clienții europeni. Este nevoie de căi de navigație mondiale sigure pentru comerț și pentru un pescuit fără probleme. O proporție semnificativă a aprovizionării cu resurse energetice a UE provine din această regiune, iar atât investitorii, cât și lucrătorii ar trebui să fie protejați de atacuri fizice.

¹ Inclusiv numeroasele țări învecinate, fără ieșire la mare, a căror aprovizionare depinde de activitățile economice din zonele de coastă.

² Dreptul internațional face distincție între „piraterie” - incidente care au loc în apele internaționale — și „jaf armat pe mare” — incidente care au loc în apele teritoriale.

Narcoticele și alte mărfuri ilegale traficate de-a lungul coastei și la frontierele terestre aduc din ce în ce mai multe prejudicii comunităților locale și generează probleme în Europa.

Obiectivul principal al UE este, prin urmare, să ajute statele din regiune - multe dintre ele fiind foarte fragile - să instaureze pacea, securitatea și prosperitatea printr-o dezvoltare de succes și legitimă a economiilor și instituțiilor acestora, în conformitate cu arhitectura africană pentru pace și securitate (APSA) și cu politicile globale ale UE; crearea unui consens politic, care să permită și să respecte dreptul la autodeterminare al Africii și să sincronizeze programele existente în cadrul unei abordări globale a problematicii dezvoltării și securității regionale. Experiența dobândită în alte părți din Africa, în special în țările din Cornul Africii, Sahel și regiunea Marilor Lacuri, sugerează că măsurile de prevenire timpurii, în strânsă coordonare cu țările din regiune și cu organisme regionale africane, este mult mai eficientă din punctul de vedere al costurilor decât o remediare ulterioară. Această experiență a demonstrat, de asemenea, valoarea integrării tuturor aspectelor în vederea obținerii unui efect cumulativ mai mare: privind politica, buna guvernare/anticorupția, securitatea, dezvoltarea instituțională și economică.

Răspunsul

UE poate atenua riscurile identificate mai sus ajutând statele membre să consolideze statul de drept și guvernarea eficace în întreaga regiune, inclusiv prin îmbunătățiri ale administrației maritime, prin activitatea de asigurare a respectării legii desfășurată de către poliție, forțele navale, armată, paza de coastă, serviciile vamale și de imigrare.

Întrucât frontierele maritime nu sunt încă pe deplin delimitate și, în mod inerent, sunt dificil de controlat de către poliție și complet permeabile, consolidarea cooperării dintre statele costiere și noile mecanisme de coordonare regională reprezintă un punct de pornire esențial. UE poate sprijini, de asemenea, țările din regiune să își îndeplinească obligațiile internaționale, în calitatea lor de state de pavilion și costiere.

Se propune, prin urmare, ca UE, inclusiv instituțiile sale, delegațiile și statele membre, acționând în coordonare cu alte organizații internaționale și parteneri locali, să adopte o abordare globală care să se concentreze asupra a patru obiective specifice:

1. stabilirea unei înțelegeri comune în ceea ce privește amploarea amenințărilor din Golful Guineei și necesitatea de a le aborda la nivelul țărilor din regiune și al comunității internaționale;
2. sprijinirea guvernelor din regiune în vederea creării de instituții, administrații maritime și capacități solide, pentru a asigura cunoașterea situației pe mare, securitatea și respectarea statului de drept de-a lungul coastei;
3. sprijinirea economiilor prospere din această regiune în conformitate cu strategiile naționale și regionale de dezvoltare, pentru a se crea locuri de muncă și pentru a asista comunitățile vulnerabile în eforturile acestora de a-și consolida reziliența și de a se opune infracțiunilor sau activităților violente;
4. consolidarea structurilor de cooperare dintre țările din regiune și organizațiile regionale în vederea luării măsurilor necesare pentru reducerea amenințărilor pe mare și pe uscat.

NATURA ȘI EVOLUȚIA AMENINȚĂRII

Aria geografică care face obiectul prezentei comunicări comune se întinde de-a lungul coastei pe o lungime de 6 000 Km din Senegal până în Angola, incluzând insulele Capului Verde și Sao Tome și Principe și acoperă două regiuni geografice, politice și economice: Comunitatea Economică a Statelor

din Africa de Vest (ECOWAS) și Comunitatea Economică a Statelor din Africa Centrală (ECCAS), ambele fiind afiliate la Comisia privind Golful Guineei (GGC) și la Uniunea Africană (UA).

În ultimul deceniu, statele Africii de Vest și ale Africii Centrale au înregistrat o creștere economică dinamică combinată cu o consolidare a guvernării în unele țări și o deteriorare a acestora în altele. Unele dintre țări sunt deja avansate pe calea obținerii statutului de țară cu venituri medii, în timp ce altele mai au încă eforturi de făcut în vederea reducerii sărăciei, în conformitate cu obiectivele de dezvoltare ale mileniului (ODM). Cu toate acestea, ambele ar putea fi amenințate de instabilitatea din ce în ce mai accentuată și de activitățile infracționale din Golful Guineei, iar instabilitatea sau perturbarea economică din zona respectivă va avea un impact direct asupra UE însăși.

Criminalitatea organizată sub forma de trafic de droguri, de persoane, de arme, de diamante brute, de medicamente contrafăcute, de deșeuri ilegale³, de criminalitate informatică și activități legate de spălarea banilor are loc adesea la interfața dintre frontierele terestre și maritime ușor de trecut din Golful Guineei. Rutele de trafic se suprapun adesea cu zone de instabilitate și criză și cu terorismul din regiunea Sahel și din nordul Nigeriei. Traficul de droguri, în special cocaină, și de arme⁴ a jucat un rol semnificativ în slăbirea instituțiilor de guvernare din mai multe țări din Africa de Vest, cu precădere în Guineea-Bissau. În unele cazuri, această activitate a devenit o sursă suplimentară de venituri pentru grupurile teroriste din regiunea Sahel. Biroul Națiunilor Unite pentru combaterea drogurilor și a criminalității (UNODC) estimează că numai în 2011 valoarea cocainei expediate din Africa de Vest în Europa se ridică la 1,25 miliarde de dolari americani, iar Europa este destinația celor mai mulți dintre migranții ilegali, care pot fi sau nu victime ale traficului de persoane. Alte produse care fac obiectul traficului ilegal sunt cacaoa, bumbacul, cheresteaua, nucile de cajou, aurul și diamantele⁵.

Pirateria și jaful armat pe mare reprezintă o a doua amenințare care devine din ce în ce mai mare. Comerțul maritim spre și dinspre Golful Guineei este în mare măsură realizat de UE. Regiunea reprezintă unul dintre interesele maritime strategice ale UE. În orice moment, în Golful Guineei se află în medie 30 de nave care navighează sub pavilion UE sau care sunt ale UE. În ultimul deceniu, din cele 551 de atacuri și tentative de atentate care au fost declarate, cele mai multe au avut loc în jurisdicțiile naționale, în timp ce mai puțin de 20 % au avut loc în apele internaționale, în 2012 numărul cel mai mare fiind în largul coastelor Nigeriei și Republicii Togo. În principal, aceste atacuri au loc atunci când navele sunt amarate sau ancorate sau când părăsesc platformele petroliere din larg sau navele de stocare. Cu toate acestea, potrivit ultimelor evaluări, riscul de atac ar putea să apară mai departe de coastă, similar abordării utilizate de pirații din Somalia care utilizează „nave-mamă” pentru a lansa atacuri în apele internaționale. Există temeri că pirații ar putea imita luarea ca ostatici a navigatorilor în Cornul Africii pentru a obține sume mai mari. Folosirea imprevizibilă a violenței împotriva echipajelor, inclusiv utilizarea de arme, constituie o tendință îngrijorătoare.

³ Printre deșeurile ilegale se numără erbicidele și pesticidele, scurgerile de petrol, deșeurile industriale netratate inclusiv substanțele radioactive poluante și aerosolii poluanți.

⁴ Potrivit estimărilor UNODC, în regiunea Golfului Guineei numărul armelor de calibru mic și al armelor ușoare aflate în circulație este de 5-7 milioane.

⁵ Diamantele au contribuit la alimentarea conflictelor în regiune, ceea ce a condus la instituirea sistemului de certificare pentru Procesul Kimberley pentru ca diamantele din zonele de conflict să nu mai ajungă pe piețele internaționale.

Furtul de petrol și „pirateria petrolului” implică atât „buncherarea”, cât și deturnarea navelor-cisternă în vederea furtului de combustibil. S-a estimat recent că Nigeria pierde aproximativ 100 000 de barili pe zi, cantitate care este apoi revândută pe piața neagră. Pirații și bandiții înarmați vizează, de asemenea, remorcherile care transportă lucrătorii petrolieri la platforme. Aceste activități prejudiciază veniturile guvernelor, determină creșterea costurilor cu securitatea și descurajează investițiile noi. Este important să se acorde o atenție deosebită securității industriei petroliere și petrochimice nu doar în Nigeria (care a constituit epicentrul până acum), dar și mai departe de această țară, în largul coastelor Guineei Ecuatoriale, Ghanei, Camerunului, Republicii Congo, Gabonului, Ciadului, Liberiei și Angolei⁶. Deversările de hidrocarburi legate de furtul de petrol cresc într-o mare măsură daunele aduse mediilor costiere și prin urmare pescuitului și agriculturii ca mijloace de trai.

Pescuitul ilegal: Pescuitul este în continuare un sector important în multe țări din Golful Guineei, acesta reprezentând 25 - 30 % din venitul Mauritaniei, 25 - 30 % din exporturile Senegalului și 25-40 % din veniturile publice din Guineea Bissau, conform Băncii Mondiale și Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură. Pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN) în Golful Guineei aduce prejudicii de aproximativ 350 de milioane USD anual statelor costiere și reprezintă o gravă amenințare în ceea ce privește mediul, pentru stocurile de pește, și poate duce la un colaps general al sectorului pescuitului. Se crede că în zona de coastă a Golfului Guineei capturile totale estimate sunt cu până la 40 % mai mari decât cele declarate. Rezultatul este că se pierd resurse, venituri, mijloace de hrană și de trai semnificative.

Șomajul în țările din Golful Guineei este estimat la aproximativ 40 %, nivelul șomajului în rândul tinerilor fiind de peste 60 %. Nu există suficiente oportunități economice în economia formală, legală, pentru tineri. În plus, nesiguranța alimentară în mediul rural a încurajat migrația din zonele rurale către orașe, ceea ce a condus la creșterea rapidă a populației urbane, care a pus o presiune sporită asupra infrastructurii sociale și economice deja suprasolicitate și a generat tensiuni în rândul populațiilor urbane. Un astfel de nivel ridicat al șomajului determină tinerii să se implice în activități infracționale pur și simplu pentru a-și câștiga existența, astfel încât aceștia devin executanți pentru pirați și bandele infracționale, sau să migreze ilegal, în condiții foarte periculoase.

INTERESELE UE

UE are interese economice, de dezvoltare, comerciale și de securitate importante în Golful Guineei. Angajamentul său de a aborda problema sărăciei și de a sprijini dezvoltarea economică este consacrat în Acordul de la Cotonou. De asemenea, UE s-a angajat să sprijine exploatarea durabilă a resurselor naturale în regiune, inclusiv a hidrocarburilor și a resurselor piscicole. Europa importă aproximativ jumătate din necesarul său de energie, din acesta aproape 10 % din petrolul său și 4 % din gazele sale naturale provenind din Golful Guineei. Nigeria, Angola, Guineea Ecuatorială și Gabonul sunt furnizori importanți de țiței, iar Nigeria de gaze naturale. Vecinătatea acestei regiuni cu Europa și accesul ușor la mare îi conferă un avantaj față de Orientul Mijlociu în ceea ce privește nevoile noastre de petrol, iar Europa rămâne principala piață de export pentru alte produse regionale, printre care resursele forestiere, agricole și minerale.⁷

⁶ Raportul Parlamentului European din august 2011, PE 433.768: „Efectele activităților societăților petroliere asupra mediului, a sănătății și a dezvoltării în Africa Subsahariană” se concentrează asupra învățămintelor desprinse în cazul Angolei și Nigeriei.

⁷ De exemplu, minereu de fier (Nigeria, Gabon și Camerun), diamante (Guineea, Liberia, Sierra Leone), mangan (Gabon), bauxită (Guineea), cobalt și chereștea (Camerun) și cacao (Ghana, Côte d'Ivoire).

Regiunea atrage din ce în ce mai mult investiții europene, nu doar în ceea ce privește resursele naturale, dar și bunurile de consum și sectoarele de servicii, inclusiv serviciile de telefonie mobilă. La aceasta se adaugă importanța din ce în ce mai mare ca piață potențială pentru exporturi, întrucât regiunea înregistrează o creștere economică accelerată. Toate acestea conduc la un interes reciproc din ce în ce mai mare pentru un parteneriat de promovare a creșterii economice și a ocupării forței de muncă prin asigurarea securității și a stabilității.

De asemenea, este în interesul UE să promoveze stabilitatea în Golful Guineei pentru a-și proteja proprii cetățeni de amenințările pe care le reprezintă drogurile, terorismul, pirateria și jaful armat, precum și alte forme de infracționalitate care provin din regiune.

CE S-A REALIZAT

Până în prezent, răspunsurile la aceste amenințări au inclus o serie de inițiative luate în ultimii 5 ani la nivel internațional, regional și național:

- două **rezoluții ale Consiliului de Securitate al ONU** privind actele de piraterie și de jaf armat în Golful Guineei⁸ care au stabilit că este necesar să se adopte o „abordare globală condusă de țările din regiune pentru a contracara amenințarea pe care o reprezintă pirateria și jaful armat pe mare în Golful Guineei și cauzele lor subiacente” și că este necesar să se valorifice „inițiativele existente la nivel național, regional și extraregional de sporire a siguranței și securității maritime în Golful Guineei”. Ambele rezoluții se concentrează asupra promovării menținerii păcii și stabilității în general în regiunea Golfului Guineei;
- sub auspiciile G 8, a fost lansată o inițiativă a **Grupului Prietenii Golfului Guineei (FOGG)** pentru a soluționa problema securității maritime din Golful Guineei, UE fiind membră a acestui grup. Inițiativa se concentrează asupra importanței autodeterminării Africii, asupra legăturii dintre dezvoltarea economică și securitate, asupra importanței coordonării și schimbului de informații și asupra necesității unui răspuns global care include guvernanta și justiția;
- **UE** abordează pescuitul INN prin punerea în aplicare a Regulamentului INN și prin intermediul acordurilor de parteneriat cu țările de coastă din Africa de Vest și Africa Centrală care contribuie la reglementarea activității de pescuit, inclusiv cea realizată de navele UE, și sprijină dezvoltarea/îmbunătățirea guvernantei și eforturile în materie de control în sectorul pescuitului;
- organizațiile regionale **ECOWAS și ECCAS** au adoptat politici și au lansat acțiuni specifice, în principal ca urmare atât a creșterii presiunii internaționale, cât și a sprijinului internațional, inclusiv pentru un cadru ECOWAS cuprinzător din 2008 de prevenire a crizelor, care abordează, printre altele, aspecte legate de securitatea transfrontalieră și maritimă, un plan Praia care constituie un punct de reper pentru a aborda problema din ce în ce mai stringentă a drogurilor, precum și pentru o strategie de luptă împotriva terorismului și un plan de punere în aplicare a acesteia. ECCAS are o strategie integrată pentru securitate maritimă încă din 2008 și a înființat CRESMAC (Centrul Regional pentru Securitate Maritimă în Africa Centrală). Uniunea Africană a adoptat în 2012 o strategie africană integrată de securitate maritimă (o strategie AIM 2050);
- **unele țări** din Golful Guineei au început să crească resursele și să dezvolte strategii în parteneriat pentru a aborda criminalitatea organizată pe mare și pe uscat, cum ar fi patrurile comune (operațiunea Prosperitate) create de Republica Federală Nigeria și Republica Benin;

⁸ RCSONU (2011) 2018 și (2012) 2039

- a sporit sprijinul acordat în cadrul unor **programe bilaterale ale statelor membre ale UE**, precum și cel oferit de alți parteneri internaționali, cum ar fi Statele Unite, Brazilia, China, India, Africa de Sud și alții pentru formularea politicilor, pentru coordonare și consolidarea capacității instituționale. Sprijinul statelor membre ale UE este deja foarte substanțial, în special în ceea ce privește consolidarea capacităților principalelor instituții și servicii;
- **reuniunea la nivel înalt a șefilor statelor din Golful Guineei** care a avut loc în perioada 24-25 iunie 2013 la Yaoundé a condus la:
 - (a) adoptarea unui „cod de conduită privind prevenirea și reprimarea actelor de piraterie și a jafurilor armate împotriva navelor, precum și a activităților maritime ilegale în Africa de Vest și Africa Centrală”, care va fi revizuit după 3 ani⁹.
 - (b) adoptarea unui memorandum de înțelegere (MoU) semnat de ECCAS, ECOWAS și șefii GGC privind siguranța și securitatea maritimă în Africa de Vest și Africa Centrală care prevede instituirea unui grup de experți care să elaboreze un plan de măsuri ulterioare pentru punerea în aplicare a codului de conduită;
 - (c) decizia de a stabili centrul intraregional de coordonare (după cum s-a subliniat în memorandumul de înțelegere) la Yaoundé. Acesta va fi mecanismul care va supraveghea punerea în aplicare, sub auspiciile Uniunii Africane.

În ceea ce privește definirea unor cerințe strategice și a politicilor necesare, cea mai mare parte a activităților aferente fost prin urmare realizată. Cu toate acestea, punerea în aplicare a fost puternic limitată de constrângerile în materie de resurse, iar decalajul față de nivelul investițiilor suplimentare necesare pentru a inversa tendința de creștere în ceea ce privește criminalitatea organizată este în continuare mare.

CE RĂMÂNE DE FĂCUT

Reuniunea la nivel înalt de la Yaoundé a semnalat un angajament ferm din partea diferitelor state, a organizațiilor regionale și a GGC de a colabora între ele și cu parteneri internaționali pentru dezvoltarea securității maritime regionale în sensul său cel mai larg.¹⁰ Acțiunile întreprinse în urma acestei reuniuni la nivel înalt reprezintă, prin urmare, un punct de plecare util pentru abordarea UE.

Abordarea UE ar trebui să se bazeze pe trei principii:

⁹ Codul este inspirat de codul de conduită OMI Djibouti pentru partea de vest a Oceanului Indian. Principalele sale caracteristici sunt un accent deosebit pe schimbul de informații și coordonare, facilitat de un punct de contact național desemnat în fiecare stat și de o serie de centre regionale de coordonare a securității maritime transnaționale și transregionale, și asumarea unui angajament ferm din partea statelor membre de a declara zonele lor economice exclusive și de a aplica propriile legi, printre care cele privind pescuitul, pirateria și jaful armat pe mare, protecția mediului, depozitarea deșeurilor și resursele minerale, inclusiv petrolul. Codul va rămâne sub auspiciile Uniunii Africane, mai degrabă decât a OMI, pentru o mai mare autodeterminare a Africii. Codul nu are caracter obligatoriu în momentul de față.

¹⁰ UE, în Regulamentul 725/2004, la articolul 2 alineatul (5), definește securitatea maritimă drept combinarea măsurilor preventive menite să protejeze transportul maritim și instalațiile portuare în fața amenințării reprezentate de actele ilegale intenționate.

- parteneriat cu țările din Golful Guineei, cu organizațiile lor regionale și cu alte organizații internaționale active în regiune [ECOWAS, ECCAS, GGC, Organizația maritimă pentru Africa de Vest și Africa Centrală (MOWCA), plus birourile ONU pentru Africa Centrală și Africa de Vest, UNOCA și UNOWA, precum și organizații internaționale, printre care Uniunea Africană, agenții ale ONU cum ar fi Organizația Maritimă Internațională (OMI), precum și INTERPOL, Organizația Mondială a Vămirilor (WCO) și altele];
- o abordare globală a problemelor, care să garanteze că aspectele de securitate, de dezvoltare și de guvernare sunt integrate într-un cadru strategic unic;
- aplicarea învățămintelor desprinse din strategiile noastre în alte regiuni ale Africii.

UE propune o abordare integrată în ceea ce privește aspectele de guvernare și toate riscurile și provocările legate de securitatea pe uscat și pe mare, care urmărește toate aspectele criminalității organizate transnaționale în domeniul maritim, astfel cum se prevede în codul de conduită semnat la Yaoundé, care soluționează cauzele subiacente și promovează pacea, securitatea, stabilitatea, buna guvernare și dezvoltarea în regiune. Sprijinirea gestionării frontierelor, statului de drept, reformării cadrelor juridice și de securitate, garantării accesului la justiție și a drepturilor omului, combaterii corupției și a criminalității organizate, inclusiv a migrației ilegale, sunt componente esențiale ale activității viitoare pe termen lung. Guvernarea economică este, de asemenea, crucială, cum ar fi o mai bună gestionare și participarea societală la exploatarea resurselor naturale, printre care petrolul, resursele piscicole și altele. Alte elemente importante ar trebui să includă inițiative ce au la bază acțiuni UE de succes existente și învățămintele desprinse din strategiile UE pentru Sahel și Cornul Africii; colaborarea la nivel național, regional și internațional cu state sau grupuri de state care au voința politică de a acționa (precum și încurajarea altora de a se alătura).

Având în vedere toate acestea, abordarea UE se va concentra asupra următoarelor patru obiective:

Obiectivul 1 – *Stabilirea unei înțelegeri comune în ceea ce privește amploarea amenințărilor în Golful Guineei și necesitatea de a le aborda la nivelul țărilor din regiune și al comunității internaționale.*

Scopul este acela de a dezvolta o bază factuală solidă pentru elaborarea de politici și inițierea de acțiuni, de a promova un sentiment de autodeterminare în rândul țărilor africane și de a încuraja voința politică pentru soluționarea problemelor. Aceasta va permite, de asemenea, Uniunii Europene să aprecieze mai bine costurile și beneficiile acțiunilor propuse.

Cooperarea cu principalele părți interesate din diverse țări și organizații regionale, inclusiv cu organizațiile societății civile, organizațiile neguvernamentale (ONG-uri), organizațiile regionale de gestionare a pescuitului (ORGP-uri) și cu sectorul privat vor face posibilă stabilirea unei imagini cuprinzătoare a amplorii amenințării, identificarea oportunităților și convenirea asupra priorităților.

Acțiuni posibile:

- îmbunătățirea colectării de date (în prezent sunt raportate doar 30-50 % din incidentele maritime) și a schimbului de informații;
- identificarea zonelor geografice și tematice prioritare asupra cărora să se concentreze răspunsul UE, inclusiv în ceea ce privește cooperarea cu alți actori internaționali;
- abordarea factorilor mai amplii de instabilitate în funcție de nivelul de risc, prin utilizarea de instrumente cum ar fi sistemul de alertă rapidă în caz de conflict și evaluările riscului de conflict, precum și strategiile UE privind drepturile omului;

- asigurarea alinierii politicilor/strategiilor tematice (securitate, trafic de droguri și combaterea terorismului) și geografice ;
- menținerea unor legături strânse cu sectorul privat, în special cu sectorul industrial, al pescuitului artizanal și cu sectorul minier, precum și cu societățile de transport maritim, pentru a se asigura că guvernele țin seama de punctele de vedere ale acestora;
- sprijinirea dialogului cu societatea civilă, cu sectorul industrial și cu guvernele.

Obiectivul 2 - Sprijinirea guvernelor din regiune în vederea creării instituțiilor și capacităților necesare pentru a asigura securitatea și statul de drept

Instituțiile naționale (și regionale) solide și flexibile capabile să combată amenințările pe o bază durabilă sunt esențiale pentru o luptă eficientă împotriva rețelelor de criminalitate organizată. Aceste instituții trebuie să aibă voința de a combate infracționalitatea, mandatul și resurse pentru a realiza acest lucru, precum și capacitatea tehnică, inclusiv în domenii de specialitate. UE dispune de experiență și resurse pentru a contribui la dezvoltarea capacităților locale și ar trebui să încurajeze sprijinul politic necesar prin intermediul dialogului politic.

Printre aceste instituții se numără:

- instituțiile politice (de exemplu parlamentele, organismele de gestionare a alegerilor, partidele politice) care pot conferi altor instituții un mandat pentru a interveni și asigura un cadru juridic corespunzător pentru a realiza acest lucru;
- instituțiile de asigurare a securității (de exemplu, forțele de securitate internă, paza de coastă, autoritățile portuare, autoritățile vamale și forțele militare terestre, maritime și aeriene, și funcțiile de colectare a informațiilor asociate tuturor acestora) care pot desfășura operațiuni de supraveghere și, acolo unde este necesar, pot interveni pentru a proteja rute comerciale, instalații petroliere și pentru a combate activitățile ilegale, cum ar fi traficul de droguri și de persoane. Este necesar să fie instituite un cadru juridic corespunzător și un sistem de responsabilizare politică pentru a garanta responsabilități clare în ceea ce privește infracțiunile grave, pe uscat sau pe mare. Este necesară consolidarea capacităților în domenii specifice în care acestea sunt cele mai slabe (de exemplu, combaterea pirateriei pe mare sau detectarea drogurilor);
- instituțiile statului de drept (de exemplu, poliția, instanțele și penitenciarele, inclusiv tribunalele specializate, de exemplu în domeniul vamal sau al pescuitului) care pot a) permite investigarea, judecarea și pedepsirea corespunzătoare a suspectilor în conformitate cu legea și cu respectarea standardelor privind drepturile omului; b) facilita accesul la justiție și la protecția drepturilor omului (și pentru victimele traficului de persoane); c) promova reforma justiției și a afacerilor interne. Independența și protecția judecătorilor și a judecătorilor de instrucție, capacitatea criminalistică de a furniza elemente de probă în instanță și reducerea utilizării de metode de interogatoriu ilegale reprezintă aspecte-cheie în această privință;
- instituțiile de gestionare economică și a mediului: este necesar ca autoritățile naționale să reducă corupția acolo unde aceasta există, să prevină spălarea banilor prin instituții financiare naționale, să evite gestionarea coruptă sau incompetentă a contractelor privind resursele naturale și să asigure o gestionare judicioasă a mediului prin operațiuni comerciale.

- instituțiile de supraveghere și societatea civilă (de exemplu, auditorul general, ombudsmanul, instituțiile anticorupție, mass-media, ONG-urile, grupurile de reflecție, grupurile comunitare) care pot încuraja buna guvernare și statul de drept pentru a contracara condițiile care permit rețelelor de criminalitate organizată să funcționeze.

UE ar trebui să încerce să se angajeze împreună cu comunitățile locale, societatea civilă și mass-media pentru a ajuta cetățenii să tragă la răspundere aceste instituții.

Acțiuni posibile:

- a) îmbunătățirea statului de drept prin consolidarea agențiilor naționale de aplicare a legii și a sistemului judiciar; îmbunătățirea capacității de supraveghere pe mare și pe uscat; sprijinirea unei coordonări sporite între agenții și la nivel regional în ceea ce privește lupta împotriva drogurilor și a criminalității organizate, inclusiv cooperarea în domeniul securității și juridică, schimbul de date și acțiunile comune transfrontaliere de combatere a traficului; sprijinirea elaborării Strategiei maritime integrate Africa 2050 și îmbunătățirea monitorizării și a raportării încălcărilor securității maritime, inclusiv colectarea de probe în vederea urmăririi penale;
- b) îmbunătățirea guvernării economice și de mediu prin intermediul dezvoltării sau al aplicării unor cadre juridice pentru pescuit și exploatarea minieră în largul mării, inclusiv prin sisteme de acordare a licențelor de pescuit; colaborarea cu organizații internaționale, organizații regionale de gestionare a pescuitului, precum și cu alte organisme-cheie pentru asigurarea respectării dreptului internațional și a normelor regionale; colaborarea cu sectorul privat — inclusiv sectorul petrolier și maritim pentru a promova acțiuni în vederea favorizării responsabilității sociale a întreprinderilor și a consultării cu societatea civilă și comunitățile locale.

Obiectivul 3 – *Sprijinirea dezvoltării unor economii prospere în țările costiere, care să le permită acestora să ofere servicii de bază, oportunități de ocupare a forței de muncă și reducerea sărăciei pentru cetățenii lor*

Numeroase state din Golful Guineei sunt țări fragile cel mai puțin dezvoltate (LDC), indicatorii-cheie pentru dezvoltare, cum ar fi speranța de viață, sănătatea și educația, fiind la un nivel redus. Răspândirea sărăciei, guvernarea deficitară și subdezvoltarea pot facilita apariția unor activități infracționale. Crearea de locuri de muncă legitime și durabile pentru tineri ar putea contribui la soluționarea unora dintre cauzele subiacente care alimentează lipsa securității în multe dintre țările din Golful Guineei.

Politica de dezvoltare a UE, inclusiv Agenda UE a schimbării, prioritizează asistența pentru țările cele mai sărace, în special pentru țările fragile. Printre aspectele-cheie abordate de agenda schimbării se numără buna guvernare, creșterea economică durabilă și favorabilă incluziunii, agricultura, securitatea alimentară, energia curată și ameliorarea rezilienței la consecințele schimbărilor climatice. În ceea ce privește alimentația, comerțul, dezvoltarea economică și ocuparea forței de muncă, importanța pentru regiune a ameliorării gestionării sectorului pescuitului, în special al pescuitul costier artizanal, este evidentă.¹¹

¹¹ Pentru UE există, de asemenea, avantaje potențiale considerabile prin consolidarea capacităților locale de a conserva și de a gestiona stocurile de pește, sub forma unor perspective mai bune pentru flotele de pescuit ale UE și a unei securități sporite a rutelor maritime, ca urmare a unei mai bune supravegheri locale.

Acțiuni posibile

- continuarea și extinderea acțiunilor în curs de îmbunătățire a reglementărilor și gestionării sectoarelor-cheie în țările din Golful Guineei, printre care pescuitul și industria extractivă;
- intensificarea participării comunității la dezvoltarea economică locală și sprijinirea comunităților prin extinderea accesului la energie și la servicii de bază;
- angajarea împreună cu țările din Golful Guineei, cu organizații regionale de gestionare a pescuitului, cu organizațiile internaționale și cu alte părți interesate-cheie în vederea îmbunătățirii reglementărilor și gestionării resurselor piscicole și a industriilor extractive.

Obiectivul 4 – *Instituirea unor structuri de cooperare între țările din regiune pentru a asigura o acțiune eficace la nivel transfrontalier pe mare și pe uscat*

Având în vedere importanța schimbului de informații și a cooperării dintre o serie largă de agenții și actori, publici și privați, este esențial să se realizeze o planificare și o coordonare strânsă între aceștia, în special cu principalele organizații regionale: ECOWAS, ECCAS și GGC. Rolul mai general de coordonare al Uniunii Africane și-a dovedit utilitatea în Cornul Africii și este tot mai apreciat de către organizațiile regionale din Golful Guineei. Cooperarea UE trebuie să sprijine această integrare și coordonare a eforturilor.

Acțiuni posibile:

- îmbunătățirea planificării, coordonării și comunicării dintre partenerii regionali; sprijinirea organizațiilor regionale în vederea unei colaborări mai strânse în urma reuniunii la nivel înalt de la Yaoundé;
- identificarea domeniile în care parteneri activi precum Statele Unite, Canada, Japonia, China, precum și ONU, Banca Mondială și alte organizații/instituții multilaterale pot avea un impact pozitiv, incluzând Golful Guineei în dialogul nostru politic cu acești parteneri;
- dialogurile politice ale UE cu statele și organizațiile regionale și cu alte organisme regionale ar trebui să evalueze periodic securitatea pe mare și pe uscat, precum și situația dezvoltării, tendințele și nevoile;
- sprijinirea eforturilor depuse de ECOWAS, ECCAS, GGC și Uniunea Africană pentru a asigura o coordonare internă, cu statele lor membre și între ele, precum și cu partenerii externi.

CONCLUZII

Deși au fost făcuți pași promițători la nivel național, regional și internațional, amploarea, varietatea și natura schimbătoare a activităților infracționale, precum și complexitatea problemelor subiacente necesită o atenție mult mai mare la nivel național, regional și internațional. Această abordare este pe deplin coerentă și complementară cu politicile naționale și inițiativele regionale de reducere a sărăciei, precum și în sinergie cu acțiunile puse în aplicare prin acordurile de parteneriat în domeniul pescuitului și cu acțiunile de punere în aplicare a Regulamentului INN. Este evident că activitățile care vizează diferitele obiective definite în acest cadru pot să se sprijine și să se completeze reciproc.

Va fi important, cu toate acestea, să se coordoneze toate aceste inițiative, atât în regiune și între instituțiile UE din Bruxelles, cât și cu programele proprii ale statelor membre ale UE, precum și cu comunitatea internațională. Nivelul nostru de ambiție, deși este larg și acoperă întreaga serie de

provocări economice, sociale, legate de guvernanță, de securitate și dezvoltare, este abordarea corectă în acest stadiu.

Este judicios ca acțiunile să se concentreze asupra aspectelor în care intervenția UE poate fi cea mai eficace. După reuniunea de la Yaoundé există oportunitatea de a mobiliza sprijin pentru platformele de coordonare regionale conduse de Africa ce se dezvoltă în prezent.

În cele din urmă, acest cadru strategic ne va permite să apreciem și să planificăm mai bine activitatea UE cu partenerii săi din Golful Guineei, într-un mod mai coerent. Acordând în prezent o atenție sporită unei mai bune coordonări, se vor obține efecte semnificative în ceea ce privește securitatea, încrederea investitorilor, prosperitatea, mijloacele de trai, mediul și aprovizionarea cu energie.